

शासनाच्या विविध विभागांमार्फत राबविल्या जाणाऱ्या शेतकऱ्यांसाठीच्या योजना

An end to end approach to agriculture

कृषि समृद्धी - समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प

मा. ना. श्री. पृथ्वीराज चव्हाण
मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य

मा. ना. श्री. अजित पवार
उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य

मा. ना. श्री. राधाकृष्ण विखे - पाटील
मंत्री, कृषि व पणन, महाराष्ट्र राज्य

शासनाच्या विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांची संक्षिप्त माहिती *

मार्गदर्शक : मा. डॉ. सुधीरकुमार गोयल (भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव,
कृषि व पणन विभाग, महाराष्ट्र शासन

संपादक : श्री. रविंद्र ह. ठाकरे
उपायुक्त (महसूल), अमरावती विभाग तथा
प्रकल्प संचालक, समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प

संपादक : श्रीमती. सोनाली रावल-ठाकुर
राज्य समन्वय अधिकारी,
समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प

मूल्य : विक्री करिता नाही.

* सदरील योजनांच्या माहितीमध्ये वेळोवेळी संबंधित विभागाकडून सुधारणा होत असते. त्यामुळे संबंधित विभाग व कार्यालयाकडून योजनेची अद्ययावत माहिती प्राप्त करून घ्यावी ही विनंती.

शुभ संदेश

वाढत्या लोकसंख्येस पुरेसे अन्न निर्माण व्हावे या दृष्टीकोनातून लोकशाही आघाडीच्या अध्यक्षा मा. श्रीमती सोनीया गांधी यांचे संकल्पनेतून देशात राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे.

देशाचे पंतप्रधान मा. ना. मनमोहनसिंग यांनीही शाश्वत शेती विकासाच्या दृष्टीने दुसऱ्या हरितक्रांतीचे सुतोवाच केले आहे. या अपेक्षांना सामोरे जात राज्याने देश पातळीवर विविध कृषि उत्पादनात अग्रेसर राहण्याबाबत विशेष कार्यक्रम राबविलेले आहेत. अनियमित पाऊस, दुष्काळ, अतिवृष्टी सारख्या प्रतिकूल परिस्थितीतही राज्यातील शेतकरी उल्लेखनिय काम करीत आहेत.

शेतकऱ्यांच्या उन्नतीसाठी त्यांच्या कृषि उत्पादनाला चांगला बाजारभाव मिळणे आवश्यक आहे. मा. मुख्यमंत्री मा. ना. श्री. पृथ्वीराज चव्हाण यांनी अत्यंत दुरदर्शीपणे कृषी व पणन विभाग एकत्र जोडला आहे. यातून कृषि उत्पादन व विपणन क्षेत्रात छोट्या व मध्यम शेतकऱ्यांचा सहभाग वाढवणे ही काळाची गरज ठरली आहे.

महाराष्ट्र शासनामार्फत संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या आंतरराष्ट्रीय कृषि विकास निधी व सर रतन टाटा ट्रस्ट यांच्या संयुक्त विद्यमाने विदर्भातील अकोला, अमरावती, बुलडाणा, वाशिम, यवतमाळ व वर्धा या सहा जिल्ह्यांमध्ये "कृषि समृद्धी - समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प" राबविण्यात येत आहे. हा प्रकल्प संबंधीत जिल्ह्यांतील अल्प आणि अत्यल्प भूधारक शेतकरी, भुमिहीन, ग्रामीण महिला, अनुसूचित जाती व जमाती तसेच वैफल्यग्रस्त कुटूंबांसाठी सन २००९ पासून राबविण्यात येत आहे. या प्रकल्पांतर्गत मृद व जल संधारण, कमी खर्चाचे शेती तंत्र, शेतीपूरक जोडधंदे व महिला सक्षमीकरण इ. बाबींवर विशेष भर देण्यात आलेला आहे.

केंद्र व राज्य शासनामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध योजनांचा प्रकल्प क्षेत्रामध्ये समन्वय साधण्याच्या दृष्टीने या पुस्तिकेत संकलन करण्यात आलेले आहे. विदर्भातील शेतकरी हा केंद्रबिंदू मानून राज्य आणि केंद्र शासनाच्या विविध योजनांची माहिती शेतकऱ्यांपर्यंत पोहोचविण्यासाठीचा हा एक अभिनव उपक्रम आहे. या पुस्तकाचा लाभ शेतकरी आणि कृषि क्षेत्रातील सर्व संबंधितांना होईल व यातूनच शेतकऱ्यांची क्षमता बांधणी होऊन जीवनस्तर उंचावण्याचे स्वप्न साकार होईल याची मला खात्री आहे.

सदर प्रकल्पास माझ्या हार्दिक शुभेच्छा !

(राधाकृष्ण विखे-पाटील)

कृषि समृद्धी

समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प

* प्रकल्प कोणासाठी *

- अमरावती, अकोला, बुलडाणा, वर्धा, वाशिम, यवतमाळ जिल्हातील १६१९ गावांतील ३ लाख कुटुंबे.
- अल्प व अत्यल्प भुधारक शेतकरी, भूमिहीन, ग्रामीण महिला, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमातींची कुटुंबे.

* प्रकल्प कशासाठी *

- शेतकरी व शेतमजुरांचे जीवनमान उंचावणे.
- मृद व जलसंधारण करीत - शेततळे, नदी, नाल यावर बांध बंधिस्ती, शेत बांध बंधिस्ती, माती नाल्या बांध, सिमेंट नाल्या बांध इ. योजनांची गावपातळीवर लोकसहभागानुन / गटानुन अंमलबजावणी.
- शेती - कमी खर्चाचे शेतीतंत्र, सेंद्रिय शेती पध्दतीचा प्रसार, नविन पिकांचा समावेश, शेतकरी गटांचे समुहाद्वारे करार पध्दतीने शेती उदा. - फिल्ड फ्रेश, आरंभ अॅग्रो सोबत बेबीकॉर्न खरेदीसाठी करार.
- शेतीपुरक जोडधंदे - दुग्ध व्यवसाय, कृषि मालावर प्रक्रिया व कृषि मालाची समुहाद्वारे विक्री, कुक्कुटपालन, शेळीपालन, शेतकरी गटानुन शेतमाल प्रक्रिया उद्योगाची उभारणी, मधुमक्षिका पालन, मत्स्य पालन इ.
- महिला सक्षमीकरण व समुह संघटन - गाव विकास समिती, संयुक्त दायित्व गट, महिला बचतगट, शेतकरी गट इत्यादींचे द्वारे सामुहिक प्रयत्नांद्वारे आर्थिक उपक्रम व त्याद्वारे उत्पादक कंपनीची स्थापना.

* प्रकल्पातर्फे सहाय्य *

- शेतकऱ्यांना तांत्रिक ज्ञान व कौशल्य प्रशिक्षण, शेतीशाळा उदा - जिवाणु खते, बीज प्रक्रिया, बायोडायनामिक, रुंद सरी वरंबा पध्दत इ.
 - मृदा व जलसंधाणाची कामे.
- अभ्यास दौरे, साधन व्यक्तींचे मार्गदर्शन, सामुहिक पध्दतीने गटांचे संचलनाचे मार्गदर्शक, घटकनिहाय १० ते ३० टक्यांपर्यंत आर्थिक सहाय्य.
 - युवकांकरिता व्यवसायिक कौशल्य प्रशिक्षणे.
 - शासकीय विभागांच्या वार्षिक कृती आराखड्यात कृषि समृद्धी प्रकल्पाद्वारे आर्थिक उन्नतीकरिता समन्वय.
 - विक्री व्यवस्थेकरिता मार्गदर्शन व सहाय्य.
- शेतमाल प्रक्रिया उद्योग, सूक्ष्म, लघु व मध्यत उद्योगांचे उभारणी करिता वित्तीय संस्थांचे सहाय्य मिळवून देणे (दालमिल, गोदामे, दुध प्रक्रिया, बीज प्रक्रिया इ.)

महाराष्ट्र शासन
आंतरराष्ट्रीय कृषि विकास निधी
सर रतन टाटा ट्रस्ट
यांच्या संयुक्त विद्यमाने राबविण्यात येणाऱ्या

"कृषि समृद्धी - समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प "

अंतर्गत

शासनाच्या विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांची संक्षिप्त माहिती

* संपर्क *

प्रकल्प संचालक,

कृषि समृद्धी: समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प

पहिला मजला, सहकार संकुल, कांतानगर, कॅम्प अमरावती - ४४४६०२

फोन नं. : ०७२१-२५५२४७५, ईमेल - caim.pmu@gmail.com,

संकेतस्थळ - www.caim.gov.in

राज्य समन्वय अधिकारी

कृषि समृद्धी: समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प

तळ मजला, भुविकास बँकेचे प्रशिक्षण केंद्र,

मार्केट यार्ड, गुलटेकडी, पुणे - ४११ ०३७.

फोन नं. : ०२०-२४२६९९१९, ईमेल-caim.psu@gmail.com

**शासनाच्या विविध विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या
योजनांची संक्षिप्त माहिती
अनुक्रमणिका**

अ.क्र.	विभागाचे / संस्थेचे नाव	पृष्ठ क्र.
१.	कृषि विभाग	
२.	राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान	
३.	महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ	
४.	महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ	
५.	महसुल विभाग	
६.	वन विभाग	
७.	जिल्हा महिला व बालविकास कार्यालय	
८.	एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प	
९.	जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी कार्यालय	
१०.	मत्स्य संवर्धन व विकास यंत्रणा	
११.	सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था कार्यालय	
१२.	जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास विभाग	
१३.	पशुसंवर्धन विभाग	
१४.	जिल्हा परिषद / पंचायत समिती	
१५.	महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी	
१६.	जिल्हा उद्योग केंद्र	
१७.	महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ	
१८.	मौलाना आझाद अल्प संख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ	
१९.	महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्या.	
२०.	अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ	
२१.	लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ	
२२.	शबरी आदिवासी वित्त विकास महामंडळ	
२३.	महाराष्ट्र राज्य अपंग वित्त आणि विकास महामंडळ	
२४.	वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ	
२५.	महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ	
२६.	भारतीय स्टेट बँक	

कृषि विभाग

अ. क्र.	सहाय्याचा प्रकार	सहाय्यासाठी निकष / कमाल मर्यादा	योजना / घटक
मृदेची सुपीकता, मृद संधारण आणि खते			
१	गांडूळ खत उत्पादन युनिट	रु. २५०० प्रति युनिट	कृति आराखडा सॅद्रिय शेती योजना
२	बायोडायनामिक कंपोस्ट	रु. २५० प्रति युनिट	कृति आराखडा सॅद्रिय शेती योजना
३	सी पी पी कल्चर युनिट स्थापना	रु. २५० प्रति युनिट	कृति आराखडा सॅद्रिय शेती योजना
४	माती नमुना तपासणी	मुख्य अन्नद्रव्ये तपासणी रु. १५ प्रति नमुना सूक्ष्म मूलद्रव्ये तपासणी रु. २०० प्रति नमुना विशेष तपासणी रु. २५० प्रति नमुना पाणी तपासणी रु. १०० प्रति नमुना	मृद सर्वेक्षण व मृद चाचणी योजना
५	सॅद्रिय खतांच्या वापरस उत्तेजन	रु. ५०० प्रति हेक्टर	राष्ट्रीय जमीन आरोग्य व सुपीकता व्यवस्थापन प्रकल्प
६	सूक्ष्म मूलद्रव्येयुक्त खत वापरस उत्तेजन व त्यांचे वाटप	रु. ५०० प्रति हेक्टर (किंमतीच्या ५० टक्के दराने)	राष्ट्रीय जमीन आरोग्य व सुपीकता व्यवस्थापन प्रकल्प
७	कडधान्य पिकासाठी सूक्ष्म मूलद्रव्ये	५० टक्के किंमतीच्या रु. ५०० प्रति हेक्टरपर्यंत मर्यादेत	राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अभियान
८	कडधान्य पिकासाठी जिप्समचा पुरवठा	किंमतीच्या ५० टक्के सहाय्य अधिक वाहतूक खर्च रु. ७५० प्रति हेक्टरपर्यंत मर्यादेत	राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अभियान
९	जिप्सम वाटप	किंमतीच्या ५० टक्के रु. १००० / हे. मर्यादेपर्यंत	केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजना
१०	हिरवळीचे खत	किंमतीच्या ५० टक्के रु. १००० / हे. मर्यादेपर्यंत	केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजना
११	सूक्ष्म मूलद्रव्ये	किंमतीच्या ५० टक्के रु. १००० / हे. मर्यादेपर्यंत	केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजना
बियाणे			
१२	प्रमाणित बियाणांच्या वाटपाचे सहाय्य सर्व कडधान्ये (तूर, मूग, उडीद, हरभरा)	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १२ प्रति किलो (यापैकी जे कमी असेल ते)	राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अभियान
१३	प्रमाणित बियाणांच्या वाटपाचे सहाय्य सर्व गळीत धान्ये (भूईमूग, सूर्यफूल, करडई, सोयाबीन) आणि मका प्रमाणित बियाणे वाटप	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १२ प्रति किलो (यापैकी जे कमी असेल ते)	गळित धान्य, कडधान्य, गळित धान्य व मका विकास कार्यक्रम (आयसोपाम)
१४	बियाणे उत्पादन कार्यक्रम	संकरित वाणाचे बियाणे उत्पादनास रु.	भरडधान्य उत्पादन

अ. क्र.	सहाय्याचा प्रकार	सहाय्यासाठी निकष / कमाल मर्यादा	योजना / घटक
		३००० प्रति किं. अनुदान सुधारित वाणाचे बियाणे उत्पादनास रु. १००० प्रति किं. अनुदान	कार्यक्रम भरडधान्य उत्पादन कार्यक्रम
जलसिंचन			
१५	तलाव विहीर खोदाई करिता	मर्यादा रु. ६००००	कोरडवाहू क्षेत्र विकास कार्यक्रम
१६	उपसा सिंचन योजना	रु. १०००० प्रति शेतकरी कुटुंबासाठी	कोरडवाहू क्षेत्र विकास कार्यक्रम
१७	ठिबक / तुषार सिंचन पध्दतीचा अवलंब करणे मर्यादा ५ हेक्टरपर्यंत प्रति लाभार्थी	बहुभूधारक शेतकऱ्यांना किंमतीच्या ५० टक्के अल्प, अत्यल्प भूधारक किंमतीच्या ६० टक्के केंद्र शासनाने विहित केलेल्या अनुदान मर्यादेत	राष्ट्रीय सूक्ष्म सिंचन अभियान
१८	शेततळे	मर्यादा रु. १६५१५ ते रु. ८२२४० (आकारमानानुसार)	राकृवियो व मग्रावियो
१९	ठिबक सिंचन संच	मर्यादा रु. २५०००	अनुसूचित जाती उपयोजना व आदिवासी उपयोजना
२०	जमीन सुधारणा	मर्यादा रु. ४००००	अनुसूचित जाती उपयोजना व आदिवासी उपयोजना
२१	ताडपत्री पुरवठा	मर्यादा रु. १००००	अनुसूचित जाती उपयोजना व आदिवासी उपयोजना
२२	निविष्ठा पुरवठा	मर्यादा रु. ५०००	अनुसूचित जाती उपयोजना व आदिवासी उपयोजना
२३	जुनी विहीर दुरुस्ती	मर्यादा रु. ३००००	अनुसूचित जाती उपयोजना व आदिवासी उपयोजना
प्रशिक्षण व विस्तार			
२४	नामांकित संस्थांमध्ये शेतकऱ्यांचे प्रशिक्षण	शिक्षणभत्ता, निवास आणि जाण्यायेण्याचा खर्च शेतकऱ्यांना दिला जाईल	काढणीपश्चात तंत्रज्ञान व्यवस्थापन प्रक्रिया
२५	भाजीपाला उत्पादन आणि निगडीत विषयांवर शेतकऱ्यांना २ दिवसांचे प्रशिक्षण	रु. १५०० / प्रशिक्षण / शेतकरी वाहतूक वगळून	शहरी समुदायासाठी भाजीपाला उपक्रम
२६	शेतकरी संघटनांना उत्तेजन / १५ ते २० शेतकऱ्यांचा गट / २० हेक्टर आणि वित्तसहाय्य संस्था समूहांशी हातमिळवणी	रु. २ लाख / गट / वर्ष (पहिल्या वर्षात १०० टक्के, दुसऱ्यात ७५ टक्के आणि तिसऱ्यात ५० टक्के)	शहरी समुदायासाठी भाजीपाला उपक्रम
२७	कार्यशाळा / प्रशिक्षण / चर्चासत्र / महोत्सव / प्रदर्शन	आवश्यकतेनुसार	कृती आराखडा सेंद्रीय शेती योजना
२८	राज्यातील शेतकऱ्यांचा अभ्यासदौरा	रु. १००० प्रति शेतकरी	कृती आराखडा सेंद्रीय शेती योजना
२९	सेंद्रीय शेती गट स्थापना व समूह	रु. ५०००० प्रति युनिट २०० शेतकरी	कृती आराखडा सेंद्रीय शेती

अ. क्र.	सहाय्याचा प्रकार	सहाय्यासाठी निकष / कमाल मर्यादा	योजना / घटक
	संगठन (संस्था)		योजना
३०	आधुनिक तंत्रज्ञान प्रात्यक्षिके	रु. ७५०० प्रति ०.५० हे.	केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजना
३१	पीक उत्पादन तंत्रज्ञान प्रात्यक्षिके	रु. २००० प्रति ०.४० हे.	केंद्र पुरस्कृत ऊस विकास योजना
३२	०.५ हे. मध्ये सूक्ष्म सिंचन यावर प्रात्यक्षिके	पुर्ण किंमतीच्या ७५ टक्के	राष्ट्रीय सूक्ष्म सिंचन अभियान
३३	३० जणांसाठी २ - ३ दिवस सूक्ष्म सिंचन यावर प्रशिक्षण	रु. ५०००० प्रति प्रशिक्षण	राष्ट्रीय सूक्ष्म सिंचन अभियान
३४	गट निर्मिती	रु. ५००० प्रति गट	गळीत धान्य विकास कार्यक्रम
३५	शेतकरी अभ्यास सहल	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ५०००० प्रति दौऱ्याच्या मर्यादेत (५० शेतकरी)	गळीत धान्य विकास कार्यक्रम
३६	शेतकरी शेती शाळा	रु. २२६८० प्रति १० हेक्टर प्रति शेतीशाळा	गळीत धान्य विकास कार्यक्रम
३७	गट प्रात्यक्षिके	निविष्टा किंमतीच्या ५० टक्के किंवा जास्तीत जास्त मोहरी रु. २०००, भुईमूग रु. ४०००, सोयाबीन रु. ३०००, सुर्यफुल रु. २५०० आणि एरंडी रु. १५०० प्रति हेक्टर	गळीत धान्य विकास कार्यक्रम

यंत्रसामग्री व तंत्रज्ञान

३८	४० हॉर्सपावर पर्यंतचा ट्रॅक्टर	रु. ४५००० किंवा किंमतीच्या २५ टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते)	कृती आराखडा अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण योजना
३९	पॉवर टिलर	८ बी एच पी व त्यापेक्षा अधिक रु. ४५००० किंवा किंमतीच्या ४० टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते) ८ बी एच पी पेक्षा कमी करिता रु. २५००० किंवा किंमतीच्या ४० टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते)	कृती आराखडा अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण योजना
४०	मनुष्यचलित उपकरणे	रु. २००० किंवा किंमतीच्या २५ टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते)	कृती आराखडा अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण योजना
४१	पॉवर श्रेशर	रु. १२००० किंवा किंमतीच्या २५ टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते)	कृती आराखडा अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण योजना
४२	पॉवर ऑपरेटेड पीक संरक्षण अवजारे	रु. २००० किंवा किंमतीच्या २५ टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते)	कृती आराखडा अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण योजना
४३	सिंचनासाठी डिझेल किंवा वीजेवरचा पंपसंच (७.५ अश्वशक्ती पर्यंत)	रु. १०००० किंवा किंमतीच्या ५० टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते)	कृती आराखडा अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण योजना
४४	मनुष्यचलित पीक संरक्षण अवजारे	रु. ८०० किंवा किंमतीच्या २५ टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते)	कृती आराखडा अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण योजना
४५	एचडीपीई / पीव्हीसी पाईप पुरवठा	रु. १५००० किंवा किंमतीच्या ५० टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते) ८०० मीटर	गळीत धान्य विकास कार्यक्रम

अ. क्र.	सहाय्याचा प्रकार	सहाय्यासाठी निकष / कमाल मर्यादा	योजना / घटक
		पर्यंत	
पीक संरक्षण			
४६	एकात्मिक अन्नद्रव्य / कीड व्यवस्थापन, फर्टीगेशन, पीक संरक्षण औषधे, इत्यादीसाठी	किंमतीच्या ५० टक्के, मर्यादा रु. ५००० प्रति हेक्टर	तेलताड भागाच्या उत्तेजनार्थ खास कार्यक्रम
४७	सर्व प्रकारची फळपीके, भाजीपाला, फुलपीके व मसालापीके यांना सहाय्य	औषध किंमतीच्या ५० टक्के प्रति हेक्टर	राज्य पुरस्कृत पीक संरक्षण योजना
४८	कडधान्य पीकामध्ये एकात्मिक कीड व्यवस्थापनासाठी रासायनिक व जैविक कीडनाशके यांचा वापर	रु. ७५० किंवा किंमतीच्या ५० टक्के (यापैकी जे कमी असेल ते)	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान
४९	जैविक कीड नियंत्रण प्रात्यक्षिके	खर्चाच्या ५० टक्के किंवा जास्तीत जास्त भुईमूग रु. १६२७.५०, सोयाबीन रु. ४२८, सूर्यफुल रु. १२३०, मोहरी रु. ९३०	गळीत धान्य उत्पादन कार्यक्रम
५०	पीक संरक्षण औषधे	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ५०० प्रति हेक्टर	गळीत धान्य उत्पादन कार्यक्रम
५१	तणनाशकांचा पुरवठा	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ५०० प्रति हेक्टर	गळीत धान्य उत्पादन कार्यक्रम
५२	जीवाणू संवर्धन पाकीटे पुरवठा (रायड गोबियम / पीएसबी)	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. १०० प्रति हेक्टर	गळीत धान्य उत्पादन कार्यक्रम
५३	जैविक औषधे पुरवठा	किंमतीच्या ५० टक्के किंवा रु. ५०० प्रति हेक्टर	गळीत धान्य उत्पादन कार्यक्रम

राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान यांचेद्वारे राबविण्यात येणाऱ्या योजना

अ. क्र.	बाब	प्रकल्प खर्च	अर्थसहाय्य स्वरूप
१)	आदर्श रोपवाटीकांची स्थापना करणे १. १ हेक्टर २. २ हेक्टर ३. ३ हेक्टर ४. ४ हेक्टर	रु. ६.२५ लाख रु. १२.५० लाख रु. १८.७५ लाख रु. २५ लाख	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के - बँक कर्जाशी निगडीत
२)	उतीसंवर्धन प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण	रु. १५ लाख	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के
३)	नवीन उतीसंवर्धन प्रयोगशाळा स्थापना करणे	रु. १०० लाख	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के
४)	भाजीपाला विकास कार्यक्रम - बियाणे उत्पादन	रु. ०.५० लाख प्रति हेक्टर	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के
५)	भाजीपाला बियाणे प्रक्रिया व वितरण - पायाभूत सुविधा निर्मिती	रु. २०० लाख	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के
६)	नविन फळबागांची स्थापना करणे		
	१. फळपिके	फळ पिकनिहाय प्रति हे. मापदंड वेगळे आहेत.	प्रति लाभार्थी ०.२० हे. ते ४.०० हे. क्षेत्रापर्यंत समूह तत्वावर अनुदान देय राहिल.
	२. सधन लागवड पध्दत - आंबा - पेरु		अनुदान मर्यादा मापदंडाच्या ५० टक्के
७)	अळिंबी उत्पादन		
	१. एकात्मिक अळिंबी उत्पादन, स्पॉन, कंपोस्ट उत्पादन व प्रशिक्षण	रु. ५० लाख	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के
	२. अळिंबी बीज उत्पादन केंद्र	रु. १५ लाख	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के
	३. अळिंबे उत्पादनासाठी निर्जंतुक कंपोस्ट तयार करण्याचे युनिट	रु. २० लाख	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के
८)	पुष्पोत्पादन		
	* कट फ्लॉवर्स		
	१. अन्य भूधारक शेतकरी	रु. ७०,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. ३५,०००/- प्रति हेक्टर
	२. इतर शेतकरी	रु. ७०,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ३३ टक्के किंवा कमाल रु. २३,१००/- प्रति हेक्टर
	* कंदवर्गीय फुले		
	१. अल्प भूधारक शेतकरी	रु. ९०,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. ४५,०००/- प्रति हेक्टर
	२. इतर शेतकरी	रु. ९०,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ३३ टक्के किंवा कमाल रु. २९,७००/- प्रति हेक्टर
	* सुटी फुले		

अ. क्र.	बाब	प्रकल्प खर्च	अर्थसहाय्य स्वरूप
	१. अल्प भूधारक शेतकरी	रु. २४,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. १२,०००/- प्रति हेक्टर
	२. इतर शेतकरी	रु. २४,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ३३ टक्के किंवा कमाल रु. ७,९२०/- प्रति हेक्टर
९)	मसाला पिके लागवड		
	१. बियाणे व कंदाद्वारे लागवड	रु. २५,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. १२,५००/- प्रति हेक्टर
	२. बहुवर्षीय	रु. ४०,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. २०,०००/- प्रति हेक्टर
	३. सुगंधी वनस्पती लागवड (जादा खर्च येणाऱ्या)	रु. ७५,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. ३७,५००/- प्रति हेक्टर
	४. इतर सुगंधी वनस्पती लागवड	रु. २५,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. १२,५००/- प्रति हेक्टर
१०)	जुन्या फळबागांचे पुनरुज्जीवन करून उत्पादकतेत वाढ करणे (आंबा, काजू, चिकू, संत्रा, मोसंबी, कागदी लिंबू, पेरु, आवळा)	रु. ३०,०००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. १५,०००/- प्रति हेक्टर
	१. संत्रा पिकावरील डिक्या रोग नियंत्रणासाठी पीक संरक्षक पॅकेज	रु. ११,३००/- प्रति हे.	एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. ५,६५०/- प्रति हेक्टर
११)	सामुहीक शेततळे		५०० ते १०,००० घ. मी. मंजूर मापदंडाच्या १०० टक्के रु. ०.५६ लाख ते ४.८६ लाख मर्यादेत अर्थसहाय्य
	MREGS Lining		५०० ते १०,००० घ. मी. मंजूर मापदंडाच्या १०० टक्के फक्त अस्तरी करणासाठी
१२)	संरक्षित शेती		
	१. उच्चतंत्रज्ञानावर आधारित हरीतगृह	रु. १,४६५/- प्रति चौ. मी.	किंमतीच्या ५० टक्के, कमाल क्षेत्र १,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी - बँक कर्जाशी निगडीत
	२. सर्वसाधारण हरीतगृह	रु. ९३५/- प्रति चौ. मी.	किंमतीच्या ५० टक्के, कमाल क्षेत्र १,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी - बँक कर्जाशी निगडीत
	३. पक्षिरोधक जाळी / गारपिटरोधक जाळी	रु. २०/- प्रति चौ. मी.	५० टक्के अनुदान ५,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी- बँक कर्जाशी निगडीत
	४. शेडनेट हाऊस NHM-RT १,०००	रु. ३६७/- प्रति चौ. मी.	किंमतीच्या ५० टक्के, कमाल क्षेत्र १,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी - बँक कर्जाशी निगडीत
	NHM-FT १,०००	रु. २७२/- प्रति चौ. मी.	किंमतीच्या ५० टक्के, कमाल क्षेत्र १,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी - बँक कर्जाशी निगडीत
	NHM-RT ५००	रु. ३५३/- प्रति चौ. मी.	५० टक्के अनुदान देय राहिल. - बँक कर्जाशी निगडीत
	NHM-FT ५००	रु. ३१८/- प्रति चौ. मी.	५० टक्के अनुदान देय राहिल. - बँक कर्जाशी निगडीत
	Local Model with tubular Structure of MS Pipe	रु. १५०/- प्रति चौ. मी.	५० टक्के अनुदान देय राहिल. - बँक कर्जाशी निगडीत
	५. प्लास्टिक अच्छादन	रु. २०,०००/- प्रति हे.	किंमतीच्या ५० टक्के, कमाल रु. १०,००० प्रति हे., प्रति लाभार्थी जास्तीत जास्त २ हेक्टर मर्यादीत

अ. क्र.	बाब	प्रकल्प खर्च	अर्थसहाय्य स्वरूप
	६. प्लास्टिक टनेल	रु. ३०/- प्रति चौ. मी.	किंमतीच्या ५० टक्के, कमाल रु. १५,००० प्रति १,००० चौ. मी.
	७. पॉलिहाऊस / शेडनेट हाऊसमधील उच्च दर्जाच्या भाजीपाला लागवड साहित्यासाठी	रु. १०५/- प्रति चौ. मी.	५० टक्के अनुदान, ४,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी मर्यादा
	८. पॉलिहाऊस / शेडनेट हाऊसमधील फुलांचे लागवड साहित्यासाठी	रु. ५००/- प्रति चौ. मी.	५० टक्के अनुदान, ४,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी मर्यादा
१३)	एकात्मिक अन्नद्रव व्यवस्थापन / एकात्मिक कीड व्यवस्थापन		
	१. फायटोसेनिटरी सुविधा (सार्वजनिक क्षेत्र)	प्रकल्प आधारित	सार्वजनिक क्षेत्राकरिता खर्चाच्या १०० टक्के, जास्तीत जास्त रु. ५०० लाख प्रति युनिट - बँक कर्जाशी निगडीत
	२. एकात्मिक अन्नद्रव व्यवस्थापन / एकात्मिक कीड व्यवस्थापन	रु. २,०००/- प्रति हे.	खर्चाच्या ५० टक्के, कमाल रु.१,०००/- प्रति हे. प्रति लाभार्थी ४ हे. पर्यंत अनुदान देय राहिल. बँक कर्जाशी निगडीत
	३. रोग अनुमान केंद्र (सार्वजनिक क्षेत्र)	प्रकल्प आधारित	खर्चाच्या १०० टक्के किंवा जास्तीत जास्त रु. ४.०० लाख प्रति केंद्र - बँक कर्जाशी निगडीत
	४. जैविक औषधे निर्मिती प्रयोगशाळा	प्रकल्प आधारित	सार्वजनिक क्षेत्राकरिता खर्चाच्या १०० टक्के, जास्तीत जास्त रु. ८० लाख व खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के, जास्तीत जास्त रु. ४० लाख अर्थसहाय्य, बँक कर्जाशी निगडीत
	५. पिक चिकित्सालयाची स्थापना	प्रकल्प आधारित	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, रु. २० लाख मर्यादा, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के, रु. १० लाख मर्यादा. बँक कर्जाशी निगडीत.
	६. उती / पाने यामधील सूक्ष्म अन्नद्रव्य तपासणी प्रयोगशाळा	प्रकल्प आधारित	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के, रु. २० लाख मर्यादा, खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के, रु. १० लाख मर्यादा. बँक कर्जाशी निगडीत.
१४)	सेंद्रीय शेती		
	१. सेंद्रीय शेती पध्दतीचा अवलंब	रु. २०,०००/-	खर्चाच्या ५० टक्के, रु. १०,००० प्रति ३ वर्षासाठी
	२. सेंद्रीय शेती पध्दती प्रमाणीकरण	प्रकल्प आधारित	५० हेक्टर प्रकल्पासाठी रु. ५.०० लाख ३ वर्षासाठी
	३. गांडूळ कल्चर तथा खत उत्पादन केंद्राची स्थापना	रु. ६०,०००/-	खर्चाच्या ५० टक्के, जास्तीत जास्त रु. ३०,००० प्रति केंद्र.
१५)	आदर्श शेती पध्दती प्रमाणीकरण	रु. १०,०००/- प्रति हे.	खर्चाच्या ५० टक्के, जास्तीत जास्त रु. ५,०००/- प्रति हे. (जास्तीत जास्त ४ हे. प्रति लाभार्थी मर्यादा)
१६)	परपरागीकरणासाठी मधुमक्षिकापालन		
	१. न्यूक्लियस स्टॉकचे उत्पादन करणे	प्रकल्प आधारित	सार्वजनिक क्षेत्रासाठी खर्चाच्या १०० टक्के, जास्तीत जास्त रु. १० लाख अर्थसहाय्य
	२. बी ब्रीडरकडून मधुमक्षिका व वसाहतीचे उत्पादन करणे		खर्चाच्या ५० टक्के, कमाल रु. ३.०० लाख प्रति ब्रीडर अर्थसहाय्य - बँक खर्चाशी निगडीत
	३. मधुमक्षिका वसाहत व मधुमक्षिका संच वाटप	रु. ३,०००/- (१,४००+१,६००)	खर्चाच्या ५० टक्के, जास्तीत जास्त रु. १,०५०/- प्रति पेटी (५० पेटी प्रति लाभार्थी)
	४. मध काढणी व साठवणूक	रु. १४,०००/- प्रति	खर्चाच्या ५० टक्के, जास्तीत जास्त रु. ७,०००/-

अ. क्र.	बाब	प्रकल्प खर्च	अर्थसहाय्य स्वरूप
	यंत्रसामुग्री	संच	
१७)	फलोत्पादन यांत्रिकीकरण		
	१. पॉवर ऑपरेटेड मशिन टुल्स पॉवर सॉ आणि पिक संरक्षण उपकरणे	रु. ३५,०००/- प्रति संच	किंमतीच्या ५० टक्के, जास्तीत जास्त १७,५००/- अनुदान प्रति संच
	२. २० अश्वशक्तीपर्यंत पॉवर ऑपरेटेड मशिन (रोटावेटरसह)	रु. १,२०,०००/- प्रति संच	<ul style="list-style-type: none"> ● खर्चाच्या ५० टक्के ● जास्तीत जास्त रु. ६०,०००/- अनुदान देय ● कमीत कमी ३औजार (अॅक्सेसरीज) घेणे बंधनकारक ● घटक प्रकल्पाधारित व बँक कर्जाशी निगडीत
	३. २० किंवा त्यापेक्षा जास्त अश्वशक्तीचे पॉवर ऑपरेटेड मशिन पूरक औजारे व उपकरणासहीत	रु. ३ लाख प्रति संच	५० टक्के जास्तीत जास्त रु. १.५० लाख अनुदान देय राहिल - बँक कर्जाशी निगडीत
	४. सार्वजनिक क्षेत्राच्या फलोत्पादन प्रात्यक्षिकासाठी नवीन संयंत्रे / उपकरणे आयात करणेबाबत.	रु. ५०,०००/- प्रति संच	आधुनिक संयंत्रे / उपकरणे परदेशातून फलोत्पादन प्रात्यक्षिकासाठी आयात करण्याकरिता रु. ५०.०० लाख प्रति यंत्र / संच खर्च मर्यादा (१०० टक्के अनुदान देय असून घटक प्रकल्पाधारित आहे.)
१८)	तंत्रज्ञान प्रात्यक्षिक		
	१. सार्वजनिक क्षेत्रातील आद्यरेषीय प्रात्यक्षिके	रु. २५ लाख प्रति प्रकल्प	१०० टक्के अनुदान देय
	२. शेतकऱ्यांच्या शेतीवरील प्रात्यक्षिके	प्रकल्प आधारित	७५ टक्के अनुदान देय
१९)	मनुष्यबळ विकास कार्यक्रम		
	१. शेतकरी शेतीशाळा	रु. ३५,३००/-	१०० टक्के अनुदान देय आहे (३० शेतकऱ्यांकरिता)
	२. उद्योजक व पर्यवेक्षक प्रशिक्षण	रु. २० लाख प्रति प्रशिक्षणार्थी	प्रकल्प आधारित १०० टक्के अनुदान (२५ प्रशिक्षणार्थी)
	३. माळी प्रशिक्षण (सार्वजनिक क्षेत्र)	रु. १५ लाख प्रति प्रशिक्षणार्थी	प्रकल्प आधारित १०० टक्के अनुदान (२५ प्रशिक्षणार्थी, २ बॅचेस)
	शेतकरी प्रशिक्षण		
	१. जिल्ह्यांतर्गत प्रशिक्षण	रु. ४०० प्रति दिवस प्रति शेतकरी	१०० टक्के अनुदान देय आहे.
	२. राज्यांतर्गत प्रशिक्षण	रु. ७५० प्रति दिवस प्रति शेतकरी	१०० टक्के अनुदान देय आहे. प्रशिक्षण कालावधी २ ते ५ दिवस मर्यादित
	३. राज्याबाहेरील प्रशिक्षण	रु. १,००० प्रति दिवस प्रति शेतकरी	१०० टक्के अनुदान देय आहे. प्रशिक्षण कालावधी २ ते ५ दिवस मर्यादित
	शेतकरी अभ्यास दौरे		
	१. जिल्ह्यांतर्गत भेटी	रु. २५० प्रति दिवस प्रति शेतकरी	१०० टक्के अनुदान देय आहे. प्रशिक्षण कालावधी १ ते २ दिवस मर्यादित
	२. राज्यांतर्गत भेटी	रु. ३०० प्रति दिवस प्रति शेतकरी	१०० टक्के अनुदान देय आहे. प्रशिक्षण कालावधी २ ते ५ दिवस मर्यादित
	३. राज्याबाहेरील भेटी	रु. ६०० प्रति दिवस	१०० टक्के अनुदान देय आहे. प्रशिक्षण कालावधी २ ते

अ. क्र.	बाब	प्रकल्प खर्च	अर्थसहाय्य स्वरुप
		प्रति शेतकरी	५ दिवस मर्यादित
	अधिकारी / कर्मचारी यांचे प्रशिक्षण व अभ्यास दौरे		
	१. राज्यांतर्गत प्रशिक्षण / अभ्यास दौरा	प्रति २०० प्रति प्रशिक्षणार्थी अधिक प्रवास व दैनंदिन भत्ता	प्रशिक्षणार्थींना देय होणारा प्रवास व दैनंदिन भत्ता त्यांचे संवर्गास अनुज्ञेय असल्याप्रमाणे देण्यात येईल.
	२. राज्याबाहेरील प्रशिक्षण / अभ्यास दौरा	प्रति ६५० प्रति प्रशिक्षणार्थी अधिक प्रवास व दैनंदिन भत्ता	प्रशिक्षणार्थींना देय होणारा प्रवास व दैनंदिन भत्ता त्यांचे संवर्गास अनुज्ञेय असल्याप्रमाणे देण्यात येईल.
२०)	काढणीपश्चात व्यवस्थापन व पणन सुविधा		
	१. पॅक हाऊस	रु. ३ लाख प्रति युनिट	प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के, बँक कर्जाशी निगडीत
	२. पूर्व शीतकरण गृह	(६ मे. टन क्षमतेसाठी रु. १५ लाख)	बँकेने दिलेल्या कर्जाच्या परताव्याच्या स्वरूपात किंमतीच्या ४० टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	३. फिरते पूर्व शीतकरण गृह	(५ मे. टन क्षमतेसाठी रु. २४ लाख)	किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	४. शीतगृह (नवीन)	रु. ६,०००/- प्रति मे. टन	जास्तीत जास्त ५,००० मे. टनासाठी किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	५. सि. ए. / एम. ए. स्टोअरेज	रु. ३२,०००/- प्रति मे. टन	किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	६. शीतवाहन	(६ मे. टन क्षमतेसाठी रु. २४ लाख)	किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	७. प्राथमिक / फिरते प्रक्रिया केंद्र	रु. २४ लाख प्रति युनिट	किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	८. रायपनिंग चेंबर	रु. ६,०००/- प्रति मे. टन	किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	९. शेतावरील कमी उर्जा वापरणारे थंड साठवणूक गृह	रु. ४ लाख	ग्राह्य खर्चाच्या ५० टक्के (बँक कर्जाशी निगडीत)
	१०. कमी किंमतीचे फळ-भाजीपाला साठवण केंद्र	रु. २ लाख	ग्राह्य खर्चाच्या ५० टक्के (बँक कर्जाशी निगडीत)
	११. कमी खर्चाचे कांदा साठवणूक गृह / कांदा चाळ - २५ मे. टन	रु. ४,०००/- प्रति मे. टन	ग्राह्य खर्चाच्या ५० टक्के (बँक कर्जाशी निगडीत)
	१२. पूसा शून्य उर्जा आधा	रु. ४,०००/- युनिट	ग्राह्य खर्चाच्या ५० टक्के (बँक कर्जाशी निगडीत)

अ. क्र.	बाब	प्रकल्प खर्च	अर्थसहाय्य स्वरूप
२१)	फलोत्पादन पिकांसाठी पणन सुविधा स्थापन करणे		
	१. टर्मिनल मार्केट	रु. १५० कोटी	ग्राह्य खर्चाच्या २५ ते ४० टक्के (बँक कर्जाशी निगडीत)
	२. होलसेल मार्केट	रु. १०० कोटी	सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी २५ टक्के डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ३३.३३ टक्के (बँक कर्जाशी निगडीत)
	३. अपनी मंडी	रु. २० लाख	किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	४. वातावरण नियंत्रित रिटल बाजार	रु. १० लाख	किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	५. स्थायी / फिरते विक्री केंद्र	रु. ३०,०००/-	ग्राह्य खर्चाच्या ५० टक्के
	६. फलोत्पादीत मालाचे संकलन - प्रतवारी-पॅकिंग केंद्राची उभारणी	रु. १५ लाख	किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	७. गुणवत्ता नियंत्रण पृथःकरण प्रयोगशाळा	रु. २०० लाख	किंमतीच्या ४० टक्के सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी व ५५ टक्के डोंगरी व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (बँक कर्जाशी निगडीत)
	८. पणन विषयक विस्तार कार्यक्रम व जागृतीकरणासाठी प्रोत्साहन	रु. ३ लाख	ग्राह्य खर्चाच्या ५० टक्के (फक्त सार्वजनिक क्षेत्रासाठी)

उपरोक्त योजनेच्या अधिक माहितीसाठी संबंधित तालुका कृषि अधिकारी, उपविभागीय कृषि अधिकारी व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेशी संपर्क साधावा.

महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळाच्या योजना

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	शेतमाल तारण कर्ज योजना	तूर, सोयाबीन, मुग, उडीद, चना, भात(धान), सुर्यफूल, करडई, ज्वारी, बाजरी, मका, गहू, काजू बी, बेदाणा व हळद उत्पादक शेतकरी	बाजार भावाच्या ७५% रकमेइतके कर्ज (६ महीन्याकरीता)	संपर्क संबंधीत बाजार समिती
२	फळ महोत्सव अनुदान योजना	बचत गट, शेतकरी समुह, बाजार समिती, सह. संस्था, स्वयंसेवी संस्था इ.	एकूण खर्चाच्या ५०% किंवा कमाल रु. ६०,०००/- (महानगरपालिका), रु. २०,०००/- जिल्हास्तरासाठी, रु. १०,०००/- तालुकास्तरासाठी	विभागीय उपसरव्यवस्थापक, कृषि पणन मंडळ
३	निर्यात पूरक योजना	सर्व शेतकरी उत्पादक, प्रक्रियादार, सह. संस्था, बचत गट, बाजार समित्या इ.	निर्यातीबाबत मार्गदर्शन	जिल्हा पणन व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ
४	प्लॅस्टिक क्रेट्स खरेदी अनुदान योजना	द्राक्ष, आंबा, डाळिंब, केळी, संत्रा, मोसंबी, चिकु, आवळा, सिताफळ, पेरु, स्ट्रॉबेरी, पपई इ. फळ पिके उत्पादक शेतकरी व टोमटो, वांगी, कांदा, काकडी उत्पादक शेतकरी	प्लॅस्टिक क्रेट्स खरेदीसाठी ५० टक्के अनुदान	जिल्हा पणन व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ

महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ

अ.क्र.	योजनेचे नाव	मिळणारे अनुदान
१	लागवड साहित्य तयार करणे अ) सार्वजनिक क्षेत्र १) आदर्श रोपवाटिका - (मोठी) ४ हेक्टर २) आदर्श रोपवाटिका - (लहान) १ हेक्टर	<ul style="list-style-type: none"> ● कमाल रु. २० लाख ● कमाल रु. ४ लाख
	ब) खाजगी क्षेत्र १) आदर्श रोपवाटिका - (मोठी) ४ हेक्टर २) आदर्श रोपवाटिका - (लहान) १ हेक्टर	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के कमाल रु. १० लाख ● प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के कमाल रु. २ लाख
२	औषधी वनस्पतीची लागवड १) नष्टप्राय होण्याचा धोका असलेल्या व आयुष उद्योगाकडून मोठ्या प्रमाणात मागणी असलेल्या २) औषधी वनस्पती प्रजाती नष्टप्राय होण्याच्या मार्गावर व ज्यांचा पुरवठ्याचा ३) स्रोत खालावत आहे अशा औषधी वनस्पती प्रजाती आयुष उद्योगाकडून व निर्यातीसाठी मागणी असलेल्या औषधी वनस्पती प्रजाती	प्रति हेक्टरी लागवड खर्चाच्या ७५ टक्के प्रति हेक्टरी लागवड खर्चाच्या ५० टक्के प्रति हेक्टरी लागवड खर्चाच्या २० टक्के
३	काढणीतोर व्यवस्थापन १) वाळवणी गृह २) साठवण गृह	<ul style="list-style-type: none"> ● स्वयंसहाय्यता गट / सहकारी संस्था / सार्वजनिक संस्था यांच्यासाठी १०० टक्के अर्थसहाय्य ● खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के अर्थसहाय्य ● स्वयंसहाय्यता गट / सहकारी संस्था / सार्वजनिक संस्था यांच्यासाठी १०० टक्के अर्थसहाय्य ● खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के अर्थसहाय्य
४	प्रक्रिया व मूल्यवर्धन १) प्रक्रिया केंद्र २) तपासणी प्रयोगशाळेची स्थापना करणे	प्रकल्प खर्चाच्या २५ टक्के कमाल रु. ५० लाख प्रकल्प खर्चाच्या ३० टक्के कमाल रु. ३० लाख
३)	पणन प्रोत्साहन (Market Promotion)	प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के
४)	पणन अभ्यास (Market Intelligence)	प्रकल्प आधारित
५)	करार पध्दतीच्या शेतीस चालना	प्रकल्प आधारित
६)	पणन सुविधा (Market Infrastructure)	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रकल्प आधारित सार्वजनिक क्षेत्र / स्वयंसहाय्यता गट / सहकारी संस्थांसाठी १०० टक्के अर्थसहाय्य ● सर्वसाधारण क्षेत्रातील खाजगी

अ.क्र.	योजनेचे नाव	मिळणारे अनुदान
		प्रकल्पाकरिता खर्चाच्या ४०% व डोंगरी क्षेत्रासाठी ५५% आर्थसहाय्य (बँक कर्जाशी निगडीत)
७)	तपासणी फी / प्रतिपूर्ती (Reimbursement)	--
८)	सेंद्रीय / आदर्श पिक पध्दती (गॅप) प्रमाणित करणे	राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियानप्रमाणे
९)	पिक विमा	--

उपरोक्त योजनेच्या अधिक माहितीसाठी संबंधित तालुका कृषि अधिकारी व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचेशी संपर्क साधावा.

महसुल विभाग

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वृद्धापकाळ निवृत्ती वेतन योजना	६० ते ६५ वर्षे वयोमर्यादेतील निराधार विधवा, परित्यक्त्या महिला अत्याचारित महिला	६००/- रु. प्रतिमाह	निवड समिती
२	संजय गांधी निराधार योजना	विधवा, अपंग व्यक्ती, दुर्धर आजाराने ग्रस्त व्यक्ती	६००/- रु. प्रतिमाह कुटुंबात एकापेक्षा जास्त लाभार्थी असल्यास रु. ९००/- प्रतिमाह	निवड समिती
३	श्रावण बाळ सेवा योजना	६५ वर्षांपेक्षा जास्त वय असलेले निराधार वृद्ध व्यक्ती	६००/- रु. प्रतिमाह	निवड समिती
४	इंदिरा गांधी राष्ट्रीय विधवा निवृत्ती वेतन योजना	४० ते ६० वर्षे वयोगटातील विधवा	६००/- रु. प्रतिमाह	निवड समिती
५	राष्ट्रीय कुटुंब अर्थ सहाय्य योजना	कुटुंबातील कुटुंब प्रमुखाचा मृत्यु झाल्यास, निराधार वारस	रु. १०,०००/-	तहसिलदार
६	शेतकरी अपघात विमा योजना	नैसर्गिक आपत्ती जसे, विज पडणे, पुर येणे, सर्पदंश, वाहन अपघात वा इतर कुठलीही नैसर्गिक आपत्ती (१५ ते ७० या वयोगटातील शेतकरी)	नैसर्गिक आपत्ती मध्ये मृत्यु झाल्यास रु. १.०० लाख, कायमस्वरूपी अपंगत्व आल्यास रु. ५० हजार	तहसिलदार
७	नैसर्गिक आपत्तीमुळे बाधित व्यक्तींना मदत	नैसर्गिक आपत्ती मध्ये सापडलेले व्यक्ती, उदा. विज पडणे, पुर येणे, गारा पडणे, अतिवृष्टी, भुकंप, चक्री वादळ, दरड कोसळणे, आकस्मिक आग इत्यादी मुळे बाधित व्यक्ती	मृत पावलेल्या सज्जन व्यक्तीचे वारसांना रु. १.०० लक्ष, ८ ते १८ वर्षे वयोगटातील लाभार्थ्यांचे वारसांना रु. ५००००/- निराधार व्यक्तींना दरडोई रु. १०००/- सानुग्रह अनुदान. अशंत: पडलेल्या घर व गोठ्यांसाठी रु. २४००/- अनुदान व ९४००/- रु. कर्ज,	तहसिलदार
८	नैसर्गिक आपत्तीत सापडलेल्यांना मदत		पुर्णत पडलेल्या घर व गोठ्यांसाठी ४८००/- अनुदान व १२०००/- कर्ज झोपडी पुनर्बांधणी साठी २७००/- रु. अनुदान व ९००/- रु. कर्ज, शेळी मेंढी मृत पावल्यास रु. २५०/- दरडोई अनुदान	
९	रोजगार हमी योजना	अंग मेहनतीचे काम करणारी कोणतीही प्रौढ	रु. १४५/- (रोजचे काम)	तहसिलदार

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
		व्यक्ती		
१०	दहन व दफनभुमी	दहन व दफनभुमी उपलब्ध नाही अश्या गावाचे नागरिक	ज्या गावांना दहन व दफनभुमी नाही अश्या गावांना दहन व दफनभुमी उपलब्ध करवुन दिल्या जाते	जिल्हाधिकारी
११	गांवठाण विस्तार	निवास व जनावरां करिता जागा उपलब्ध नसलेल्या गावांचे नागरिक	निवास, जनावरे व शेतमाल ठेवण्यासाठी सरकारी प्लॉट मिळेल व त्याची किंमत शासनाकडे भरावी लागेल	जिल्हाधिकारी
१२	अतिरिक्त अंत्योदय	दारिद्र्य रेषेखालील अत्यल्प उत्पन्न असलेले कुटुंब	प्रत्येक कुटुंबासाठी शासनाने ठरवुन दिलेल्या परिमाणानुसार प्रति २ रु. किला गहु ३५ किलो व ३ रु. किलो तांदुळ	तहसिलदार
१३	सवलतीच्या दराने धान्य	दारिद्र्य रेषेखालील नागरिक	प्रत्येक कुटुंबांस ३५ किलो प्रतिमाह धान्य मिळेल, गळु ५ रु. व तांदुळ ६ रु. प्रतिकिलो	तहसिलदार
१४	अंत्योदय योजना	दारिद्र्य रेषेखालील अत्यल्प उत्पन्न असलेले नागरिक	प्रत्येक कुटुंबास शासनाने ठरवुन दिलेल्या परिमाणानुसार ३५ किलो धान्य, गहु २ रु. प्रतिकिलो व तांदुळ ३ रु. प्रति किलो	तहसिलदार
१५	अन्नपूर्णा योजना	६५ वर्षावरील निराधार परंतु शासनाच्या इतर निराधारांसाठीच्या मदती योजनेचा लाभ घेत नसलेले लाभार्थी	प्रत्येक कुटुंबाला उपलब्धतेनुसार १० किलो गहु किंवा तांदुळ मोफत	तहसिलदार

वन विभाग

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	वन्य प्राण्यांपासून शेती पिकांचे नुकसान झाल्यास, संबंधितांस नुकसान भरपाई देणे बाबत	वन्य प्राणी या संज्ञेत मोडणारे , वन्य प्राणी यांनी पिकांचे नुकसान केले आहे असे शेतकरी	रु. २०००/- प्रति हेक्टर कमाल मर्यादा रु. ५०००/- कुटुंब प्रति वर्ष	वन परिक्षेत्र अधिकारी
२	ग्रामीणांच्या सहकार्यातून वन व्यवस्थापन	ग्रामस्थांसाठी (गांव)	शासन निर्णयानुसार वनउपज जसे इमारती लाकूड, डिक, मोहा, बांक, चारोळी, गवत, पाने इ. वनउपजांचे वाटपात गावकऱ्यांचा ठराविक हिस्सेवाटा	वन परिक्षेत्र अधिकारी
३	समन्वयीत ग्राम वनीकरण समृद्धी योजना	ग्रामस्थांसाठी (गांव)	अ) वना लगतचे गावांना रोपवनांसाठी केंद्र शासनाकडून अनुदान ब) गांव विकासाठी भांडे, चक्की, समाज मंदिर, पाणी पुरवठा, मंडप, व इतर सविधा विनामुल्य	वन परिक्षेत्र अधिकारी
४	वन्य प्राण्यांचे हल्ल्यात पाळी पनाव मृत झाल्यास	मृत जानावरांचे मालकास	वन्य प्राण्याने ठार केलेल्या प्राळी व जानावरांची बाजार भावाने किंमत	वन परिक्षेत्र अधिकारी
५	वन्य प्राण्यांचे हल्ल्यात मनुष्य जखमी किंवा मृत झाल्यास	लाभार्थ्यांसाठी	मृत झाल्यास वारसांना रु २.०० लाख अनुदान जखमी झाल्यास संबंधितास आलेल्या अपंगत्वानुसार नुकसान भरपाई	वन परिक्षेत्र अधिकारी

जिल्हा महिला व बालविकास कार्यालय

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	व्यवसायिक प्रशिक्षणासाठी मुलींना विद्यावेतन	आर्थिक दुर्बल घटकातील औद्योगिक प्रशिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थिनी	रु. १००/- प्रतिमाह	जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी
२	महिला मंडळांना सहाय्य अनुदान	स्वयंसेवी संस्थेच्या मान्यता प्राप्त महिला प्रशिक्षण केंद्र यांचे मार्फत विविध व्यवसायिक प्रशिक्षण उदा. १) शिवणकाम २) सौंदर्य शास्त्र ३) संगणक प्रशिक्षण	प्रशिक्षण मोफत व रु. ७५/- विद्यावेतन	जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी
३	स्वयंरोजगारासाठी महिलांना व्यक्तीगत अनुदान	निराधार, विधवा, परित्यक्ता आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकातील महिलांकरिता	रु. ५००/- फक्त एकदाच	जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी
४	विधवा महिलेचे मुलीचे लग्नाकरिता अनुदान	निराधार विधवा	एका मुलीच्या लग्नासाठी रु. २०००/- एकदाच	जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी

एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यालय

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	शाळेतील मुलींचे गळतीचे प्रमाण थांबविण्यासाठी शिष्यवृत्ती	अनुसूचित जमातीच्या मुलींसाठी ५ ते १० वी ताल वर्गात शिक्षण घेत असलेल्या मुलींसाठी	वर्ग ५, ६, ७, प्रतिमहा रु. ५०/- प्रमाणे १० महिन्यांसाठी रु. ५००/- वर्ग ८, ९, १० च्या मुलींसाठी रु. १००/- प्रमाणे १० महिन्यांचे एकूण रु. १०००/-	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
२	निर्वाह भत्ता	अनुसूचित जाती जमातीच्या व्यवसायिक पाठ्यक्रमात शिक्षण घेत असलेल्या व वसतीगृहात रहात असलेले विद्यार्थी	विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
३	भारत सरकार शिष्यवृत्ती	अनुसूचित जमातीच्या मुला मुलीं करिता	११ वी पासून पुढील सर्व शिक्षणाकरिता	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
				प्रकल्प
४	आदिवासी अपंग विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती	८ ते १२ या वर्गात शिक्षण घेत असलेल्या अनुसूचित जमातीच्या ४५ टक्के पेक्षा जास्त अपंगत्व असलेले विद्यार्थी	शिष्यवृत्ती रु. ५००/- प्रतिमाह, वाहन भत्ता रु. १००/- प्रतिमाह	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
५	आश्रमशाळा	आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी	विद्यार्थ्यांना अनुदान दिले जात नाही, मात्र, भोजन, निवास, सर्व शैक्षणिक सोयी, वैद्यकीय सेवा यांची व्यवस्था केली जाते.	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
६	आदिवासी मुला मुलींचे वसतीगृह	आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी	विद्यार्थ्यांना अनुदान दिले जात नाही, मात्र, भोजन, निवास, सर्व शैक्षणिक सोयी, वैद्यकीय सेवा यांची व्यवस्था केली जाते.	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
७	एकलव्य आदिवासी पब्लीक स्कूल चिखलदरा (इंग्रजी माध्यम ६ ते १२ वी)	आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी	विद्यार्थ्यांना अनुदान दिले जात नाही, मात्र, भोजन, निवास, सर्व शैक्षणिक सोयी, वैद्यकीय सेवा यांची व्यवस्था केली जाते.	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
८	विद्यानिकेतन, केळापूर, जि. यवतमाळ	आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी	विद्यार्थ्यांना अनुदान दिले जात नाही, मात्र, भोजन, निवास, सर्व शैक्षणिक सोयी, वैद्यकीय सेवा यांची व्यवस्था केली जाते.	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
९	आदिवासी साठी सेवा योजना	सुशिक्षित बेरोजगार आदिवासी उमेदवारांसाठी	विविध प्रशिक्षणासाठी तसेच नोकरी साठी संधी उपलब्ध करून देण्यात येते.	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
१०	आदिवासी शेतकऱ्यांसाठी विजपंप, तेलपंप मंजूर करणे	आदिवासी जमातीचा शेतकरी	१०० टक्के अनुदानावर १३०००/- रु किंमतीचे तेलपंप व २४०००/- रु. किंमतीचे विजपंप	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
११	न्युक्लिअस बजेट (स्थानिक गरज व लाभार्थ्यांच्या मागणी नुसार)	आदिवासी, दारिद्र्य रेषेखालील सर्व व्यक्ती	विविध प्रशिक्षण योजना, उत्पन्न वाढीच्या योजना, मानव साधन संपत्तीचा विकास , कल्याणात्मक योजना या करिता ८५ ते १०० टक्के अनुदान	प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, अकोला कार्यालय

विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती	अनु. जाती / जमाती / वि. जा. / भ. जा. / इमाव / व इमाप्र व या विद्यार्थ्यांसाठी	वेगवेगळ्या अभ्यासक्रमांसाठी अनिवासी विद्यार्थ्यांसाठी दरमहा रु. १४०/- ते ३३०/- या दराने शिष्यवृत्ती दिली जाते. निवासी विद्यार्थ्यांकरिता दरमहारु. २३०/- ते ५१०/- या दराने शिष्यवृत्ती दिली जाते व या शिष्यवृत्ती धारक विद्यार्थ्यांना शिक्षण फी व परिक्ष फी या सर्व सवलती दिल्या जातात.	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
२	मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण फी व परिक्षा फी प्रदान करणे	अनु. जाती / विजा भज / इमाव प्रवर्ग विद्यार्थ्यां करिता	शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्कामध्ये या योजनेचा लाभ देण्यात येतो	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
३	व्यवसायिक पाठ्यक्रमाशी संलग्न वसतीगृहातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता	व्यावसायिक अभ्यास क्रमाशी संलग्न असलेल्या वसतीगृहात असलेल्या विद्यार्थ्यां करिता व विद्यार्थी भारत सरकार शिष्यवृत्ती धारक असावा	संलग्न महाविद्यालयात राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांस दरमहा ५००/- ते ७००/- रु पर्यंत १० महिन्यांसाठी शिष्यवृत्तीच्या रकमेच्या व्यतीरिक्त निर्वाह भत्ता देण्यात येतो	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
४	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील प्रशिक्षणार्थीना विद्या वेतन प्रदान करणे	अनु. जाती / जमाती / विजा / भज या जातींचे विद्यार्थी	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत प्रशिक्षण घेणाऱ्या निवासी मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना दरमहा रु. १००/- विद्यावेतन देण्यात येते	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
५	वैद्यकीय, अभियांत्रिकी, तंत्रनिकेतन, कृषि, पशुवैद्यकीय महाविद्यालयात शिकणाऱ्या अनु. जाती जमातीच्या मुलांसाठी पुस्तक पेढी योजना	वैद्यकीय, अभियांत्रिकी, तंत्रनिकेतन, कृषि, पशुवैद्यकीय महाविद्यालयात शिक्षण घेणारे अनु. जाती जमाती प्रवर्गाचे विद्यार्थी	प्रत्येक देान विद्यार्थ्यांमागे वैद्यकीय अभियांत्रिकी शाखेकरिता रु. ७५००/- तंत्रनिकेतन रु. २४००/- कृषि रु. ४५००/- पशुवैद्यकीय रु. ५०००/- या प्रमाणे एक पुस्तकांच्या संचास शैक्षणिक संस्थेस अनुदान देण्यात येते.	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
६	सैनिकी शाळेत प्रशिक्षण घेणाऱ्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता	अनु. जाती / जमाती / विजा / भ.ज.वि.मा.प्र या प्रवर्गाचे विद्यार्थी	सैनिकी शाळेतील निवास, भोजन, कपडे इत्यादींवरिल १० टक्के खर्च देण्यात येतो. पॉकेटमनी, घोडेस्वारी शिक्षण	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
			फी, परिक्ष फी, इ. संपुर्ण खर्च देण्यात येतो	
७	श्री छत्रपती शाहु महाराज शिष्यवृत्ती प्रदान करणे	इयत्ता १० वी च्य परिक्षेत ७५ टक्के व त्यापेक्षा जास्त गुण मिळवणारे इयत्ता १० /१२ च अनु. जाती / विजा / भज/ विमाप्र	प्रत्येक विद्यार्थाला दरमहा रु. ३००/- प्रमाणे शिष्यवृत्ती देण्यात येते.	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
८	राजर्षी छत्रपती शाहु महाराज पुरस्कार प्रदान करणे	इयत्ता १० वी व १२ वीच्या परिक्षेत तालुक्यातून शाळेतुन सर्वसाधारण विद्यार्थ्यांमधून प्रथम आलेले अनु. जाती / विजा / भज / विमाप्र चे विद्यार्थी	जिल्ह्यातुन प्रथम आल्यास रु. २५०००/- तालुक्यातुन प्रथम आल्यास रु. १००००/- आणि शाळेतुन प्रथम आल्यास रु. ५०००/- प्रदान करण्यात येतात.	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
९	सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती योजना	इयत्ता ८ ते १० मध्ये शिकणाऱ्या वि.जा., भ.जा. च्या विभाप्र च्या विद्यार्थीनी	दरमहा रु. १००/- प्रमाणे १० महिन्यांकरिता शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यात येते.	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
१०	सामुहिक विवाह सोहळ्यांमध्ये भाग घेऊन विवाह करणाऱ्या अनु. जाती / विजा / भज या मागासवर्गीय दाम्पत्यास अर्थसहाय्य	अनु. जाती / विजा / भज या मागास वर्गीय दाम्पत्य	१ मंगळसुत्र व भांडी यांचे स्वरूपात	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
११	मोटर वाहन चालविण्याचे प्रशिक्षण	अनु. जाती /जमाती/ विजा / भज या प्रवर्गाचे लाभार्थी	खाजगी मोटार ड्रायव्हिंग स्कुल मार्फत मोटार वाहन चालविण्याचे प्रशिक्षण व परवाना	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
१२	मागासवर्गीय सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना अर्थसहाय्य	अनु. जाती /जमाती/ विजा / भज या प्रवर्गाचे लाभार्थी	सभासदांनी बांधकाम खर्चाच्या २० रक्कम वैयक्तिक वर्गणी म्हणून भारल्यानंतर बांधकाम अनुदान व कर्ज उपलब्ध करवून देण्यात येते	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
१३	कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड सबळीकरण व स्वाभिमान योजना	अनुसूचित जाती व नवबौध्द	अनु. जातींचे भूमिहीन शेतमजूर दारिद्र्य रेषेखालील मजुर यांना ओलीताची कमीत कमी २ एकर व ४ एकर पर्यंत जमीन उपलब्ध करवून देण्यात येते.	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी

मत्स्य संवर्धन व विकास यंत्रणा

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	लाभार्थीच्या जमिनीवर नविन तळे आणि तलाव बांधकाम सुव्यवस्थीत घेण्याची व पाणी घेण्याची सुविधा	सर्व शेतकऱ्यांसाठी	सपाट भागात प्रति हेक्टरी खर्च रु. २.०० लाख या खर्चाच्या २० टक्के पर्यंत अनुदान, अनु. जाती व जमातीच्या शेतकऱ्यांसाठी एकूण खर्चाच्या रु. २५ टक्के	जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी
२	मत्स्यद्रव्य विभाग (UNIT)	सर्व शेतकऱ्यांसाठी	मत्स्य खाद्य विभागांचे बांधकाम, यंत्रसामग्री, आणि आवश्यक साहित्य यासाठी एकूण खर्चाच्या २० टक्के व जास्तीत जास्त रु. ५.०० लाख अनुदान	जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी
३	तळ्यांचे / तलावाचे पुनःप्रापण, नुतनीकरण	सर्व शेतकऱ्यांसाठी	एकूण खर्चाच्या २० टक्के अनुदान व अनु. जाती जमातीचे शेतकरी यांचे साठी २५ टक्के अनुदान	जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी
४	प्रथम वर्षासाठी निविष्टा (मत्स्यबिज, मत्स्य खाद्य, रासा. खते सेंद्रीय खते आणि मत्स्य रोग टाळण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाय)	सर्व शेतकऱ्यांसाठी	आवश्यक खर्च रु. ३००००/- प्रति हेक्टर, एकूण खर्चाच्या २० टक्के व अनु. जाती जमातीचे शेतकरी यांचे साठी २५ टक्के अनुदान	जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी
५	एअरेटर पंप	सर्व शेतकऱ्यांसाठी	रु. ५००००/- प्रति संच, या प्रमाणे २५ टक्के अनुदान	जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी
६	गोड्या पाण्यातील मत्स्य बीज केंद्रे	सर्व शेतकऱ्यांसाठी	सपाट भागात रु. १.२० ला पर्यंत अनुदान	जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी
७	मत्स्य शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण	सर्व शेतकऱ्यांसाठी	प्रशिक्षण कालावधीत रु. ५०/- प्रति दिवस याप्रमाणे १० दिवसांसाठी विद्या वेतन, प्रवास खर्च व क्षेत्र भेटीचा खर्च दिला जातो.	जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी
८	शोभीवंत माश्यांसाठी उबवणी केंद्रा सह युनिट उभारणी	सर्व शेतकऱ्यांसाठी	एकूण खर्च रु. १५.०० लाख, ह्या खर्चाच्या १० टक्के अनुदान देय राहिल.	जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी

सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	ग्राहक भांडाराला अर्थसहाय्य	नवबोध किंवा अनु. जातीचे लाभार्थी	समभाग खरेदी साठभू प्रति लाभार्थी रु. १००/- बिनव्याजी कर्ज, त्यापैकी	सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था
२	बलुतेदारांच्या सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य	बलुतेदार यांनी एकत्रीत येऊन स्थापन केलेली सहकारी संस्था	संस्थेच्या एकूण भांडवलाच्या दुप्पट शासकीय भांडवल मंजूर करण्यात येते	सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था
३	मागासवर्गीय समभागांसाठी कर्ज व अनुदान	अनु. जाती / जमातीचे लाभार्थी, अत्यल्प / अल्प भुधारक	समभागाच्या दर्शनी किंमतीच्या ५० टक्के कर्ज व ५० टक्के अनुदान	सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था
४	जिर्नींग प्रेसींग	सहकारी संस्था	जेवढ्या रकमेचे समभाग सभासदांनी जमा केले तेवढी रक्कम शासनाकडून मिळेल	सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था
५	एन.सी.डी.सी. योजने अंतर्गत गोदाम प्रकल्प	सहकारी संस्था व सधन कास्तकार	कर्जाच्या २५ टक्के अनुदान	सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था
६	पीक प्रोत्साहन योजना	सेससो मार्फत कर्ज घेऊन ३० जून पुर्वी परतफेड केलेले शेतकरी	२५०००/- रु. पर्यंत कर्ज घेतलेल्या सभासदांना मुद्दलाच्या ४ टक्के अल्प भुधारक व मागासवर्गीय मुद्दलाच्या ८ टक्के अनुदान	सहाय्यक निबंधक, सहकारी संस्था

जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास विभाग

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	विदर्भ विकास पॅकेज योजना	दुग्ध संस्थेचे सभासद	जनावरांची सरासरी किंमत नाबार्डच्या निकषाप्रमाणे रु. १४५५०/- विचारात घेण्यात आली असून या रकमेच्या ५० टक्के सबसिडी, तसेच रकमेच्या ५० टक्के सबसिडी, तसेच पशुखाद्य प्रति गाय ९०० किलो या प्रमाणे ५० टक्के अनुदानावर	जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास कार्यालय

पशुसंबर्धन विभाग

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	शेळी / मेंढी ग्राम पैदास योजना	ज्या गावामध्ये शेळया मेंढयांची संख्या जास्त आहे अश्या गावांमधील शेळी मेंढी पालक	१०० टक्के अनुदानावर निरोगी व पैदासक्षम मेंढे आणि बोकड यांचा पुरवठा	पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार)
२	परसातील कुक्कुट पालन	कुक्कुटपालक, बचतगट, महिला बचत गट	७५ टक्के अनुदानावर लघु अंडी उबवणुक यंत्राचा पुरवठा	पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार)
३	कुक्कुट मदर युनिटची स्थापना	कुक्कुटपालक, बचत गट, महिला बचत गट	पक्षीघराचे बांधकामासाठी ५० टक्के अनुदान एकुण ८००० पिल्ले ८ बॅचेस मध्ये ३५ टक्के अनुदानावर	पशुधन विकास अधिकारी (विस्तार)

जिल्हा परिषद / पंचायत समिती

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	सधन कापुस विकास कार्यक्रमा अंतर्गत कृषि अवजारे	अल्पभुधारक तसेच इतर शेतकरी	अल्प भुधारकांसाठी ५० टक्के व इतर कास्तकारांसाठी ३३ टक्के अनुदानात कृषि अवजारे	गट विकास अधिकारी
२	केंद्र पुरस्कृत गळीत धान्य विकास कार्यक्रम	अल्पभुधारक तसेच इतर शेतकरी	अल्प भुधारकांसाठी ५० टक्के व इतर कास्तकारांसाठी ३३ टक्के अनुदानात कृषि अवजारे	गट विकास अधिकारी
३	केंद्र पुरस्कृत कडधान्य	अल्पभुधारक तसेच इतर शेतकरी	अल्प भुधारकांसाठी ५० टक्के व इतर कास्तकारांसाठी ३३ टक्के अनुदानात कृषि अवजारे	गट विकास अधिकारी
४	राष्ट्रीय बायोगॅस विकास कार्यक्रम	शेतकरी व भुमिहीन	अल्प भुधारकांसाठी ५० टक्के व इतर कास्तकारांसाठी ३३ टक्के अनुदानात कृषि अवजारे	गट विकास अधिकारी
५	एकात्मिक तृणधान्य विकास कार्यक्रम	अल्पभुधारक तसेच इतर शेतकरी	अल्प भुधारकांसाठी ५० टक्के व इतर कास्तकारांसाठी ३३ टक्के अनुदानात कृषि अवजारे	गट विकास अधिकारी
६	विद्युत मोटार ३ एच पी	दारिद्र्य रेषेखालील, अजा/अज शेतकरी	९० टक्के अनुदान	गट विकास अधिकारी
७	पी. व्ही. सी पाईप	दारिद्र्य रेषेखालील,	९० टक्के अनुदान	गट विकास

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
		ग्रामीण अ.जा. / अ.ज.ाचे सिंचनाची सोय असणारे शेतकरी		अधिकारी
८	रॉकेल, पेट्रोल, ऑईल इंजिन	दारिद्र्य रेषेखालील, ग्रामीण अ.जा. / अ.ज. चे सिंचनाची सोय असणारे शेतकरी	९० टक्के अनुदान	गट विकास अधिकारी
९	टनपत्रे	दारिद्र्य रेषेखालील कच्चे घर, गवती छप्पर असणारे ग्रामीण भागातील अ.जा. / अ.ज. चे रहिवासी	९० टक्के अनुदान	गट विकास अधिकारी
१०	पॉवरस्रे	दारिद्र्य रेषेखालील ग्रामीण अ.जा. / अ.ज.शेतकरी	९० टक्के अनुदान	गट विकास अधिकारी
११	शिलाई मशिन / चर्मकार शिलाई मशिन	दारिद्र्य रेषेखालील ग्रामीण अ.जा. / अ.ज.शेतकरी	९० टक्के अनुदान	गट विकास अधिकारी
१२	लेडीज सायकल	अजा / अजचे ग्रामिण भागातील शाळेत जाणाऱ्या विद्यार्थिनींसाठी	९० टक्के अनुदान	गट विकास अधिकारी
१३	पिठाची गिरणी	अ.जा. / अ.ज. ग्रामिण भागातील दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी	९० टक्के अनुदान	गट विकास अधिकारी
१४	ईंदिरा आवास योजना	ग्रामिण भागातील दारिद्र्य रेषेखालील कच्चे घर, बेघर, आपदग्रस्त यांचे साठी	रु. २८५००/- प्रति घरकुल	गट विकास अधिकारी
१५	वैयक्तिक लाभ योजना (स्वणे जयंती ग्रामस्वरोजदार योजना)	ग्रामिण भागातील दारिद्र्य रेषेखालील व्यक्ती	अजा /अजचे लाभार्थींना ५० टक्के अनुदान, इतरांसाठी ७५००/- रु. ३३ टक्के मागासवर्गीय १००००/- रु. सिंचनासाठी मर्यादा नाही	गट विकास अधिकारी
१६	बचत गटांसाठी योजना	ग्रामिण भागातील दारिद्र्य रेषेखालील किमान १० व्यक्तींचे गटासाठी	१.०० लाख रुपये	गट विकास अधिकारी
१७	ईंदिरा आवास योजना (घरदुरुस्ती)	ग्रामिण भागातील दारिद्र्य रेषेखालील पडके व कच्चे घर धारकांसाठी	१२५००/- रु. प्रति घर दुरुस्ती	गट विकास अधिकारी
१८	रोजगार हमी विहीर	ग्रामिण भागातील शेतकरी	रु. ६०००/- प्रति विहीर	गट विकास

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
				अधिकारी
१९	संपुर्ण ग्रामिण रोजगार योजने अंतर्गत सिंचन विहीर	ग्रामिण भागातील दारिद्र्य रेषेखालील मागासवर्गीय शेतकरी	६००००/-	गट विकास अधिकारी
२०	शालेय पोषण आहार	इयत्ता १ ते ५ च्या सर्व अनुदानीत शाळांतील मुलांसाठी	स्वस्त धान्य दुकानातून तांदून व प्रति विद्यार्थी प्रतिदिन ५० पैसे शिजवीणे व त्यासाठी लागणारे साहित्य प्रति १ रु. या प्रमाणे अनुदान	गट विकास अधिकारी
२१	मोफत पाठ्यपुस्तक योजना	इयत्ता १ ते ८ मध्ये शिकणाऱ्या सर्व मुली व अजा व अज ची मुले	सर्व शिक्षा अभियाना अंतर्गत तरतुद करण्यात येते, मोफत पुस्तके व पाटी	गट विकास अधिकारी
२२	गुणवत्ता शिष्यवृत्ती योजना	इयत्ता ५ ते ७ मधील गुणानुक्रमे प्रथम आलेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थी	मुलांकरिता रु. २०/- व मुली करिता रु. ३०/- प्रतिमाह	विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
२३	सावित्रीबाई फुले कन्या कल्याण पारितोषिक योजना	फक्त एक किंवा दोन मुली असणारे विविहित जोडपे	एका मुलीवर कुटुंब कल्याण शस्त्रक्रिया केल्यास मुलीचे नावे रु. १००००/- १८ वर्षाची ठेव, दोन मुलींवर शस्त्रक्रिया केल्यास प्रत्येक मुलीचे नावे रु. ५०००/- ची मुदत	जिल्हा आरोग्य अधिकारी
२४	उपस्थिती भत्ता	इयत्ता १ ते ४ मागासवर्गीय मुलांसाठी	प्रतिदिन १ रु. प्रमाणे जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांचे कडून शालेय उपस्थितीवर आधारीत	जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
२५	सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती योजना	इयत्ता ८ ते १० मधील शिकत असलेल्या अजा, अज प्रवर्गातील मुली	प्रतिवर्षी रु. ३००/- प्रमाणे	जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
२६	अस्वच्छ व्यवसाय करणाऱ्या पालकांच्या पाल्यांना शिष्यवृत्ती योजना	अस्वच्छ व्यवसायात कार्यरत असलेल्या पालकांचे पाल्य	वर्ग १ ते ६ वार्षिक ६००/- रु., वर्ग ७ ते १० वार्षिक १०००/- रु.	जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
२७	शिष्यवृत्ती योजना (पुर्व माध्य-माध्यमिक)	वर्ग ४ थी व ७ वी मधील परिक्षेत गुणवत्ता यादीत येणाऱ्या मुलांसाठी	इयत्ता ४ थी साठी प्रतिमाह २५/- रु. इयत्ता ७ वी साठी प्रतिमाह ४०/- रु.	(शिक्षणाधिकारी प्राथमिक)
२८	राजीव गांधी विद्यार्थी सुरक्ष योजना	शिक्षण घेणाऱ्या १ ते महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांपर्यंत	एकुण आर्थिक नुकसानाच्या ८० टक्के अनुदान, विद्यार्थी मयत इ गाल्यास रु. ३००००/- चा	ओरिएंटल इन्शुरंस कंपनी

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
			विमा	
२९	आहिल्याबाई होळकर मोफत प्रवास योजना	५ वी ते महाविद्यालयीन शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थिनींसाठी	मुर्लीना मोफत पासेस (शैक्षणिक सत्रापर्यंत) परगावी जाण्यासाठी	आगार प्रमुख
३०	मोफत गणवेश योजना	वर्ग १ ते ४ पर्यंतच्या एस सी, एसटी, मागासवर्गीय मुलांमुलींसाठी	गणवेशाकरिता कापड, व शिलाई खर्च	(शिक्षणाधिकारी प्राथमिक)
३१	मोफत लेखन साहित्य	१ ते ४ पर्यंत शिक्षण घेणाऱ्या मागास वर्गीय व दारिद्र्य रेषाखालील मुलांमुलींसाठी	जिल्हा परिषदेकडून साहित्य रूपात, पाट्या, पेन्सिल	(शिक्षणाधिकारी प्राथमिक)
३२	अपंग समावेशीत शिक्षण योजना	६ ते १८ वयोगटातील अपंग विद्यार्थी	सर्व शिक्षा अभियाना अंतर्गत साहित्य वाटप	शिक्षण संचालक, पुणे
३३	सावित्रीबाई फुले दत्तक पालक योजना	१ ते ७ पर्यंतच्या मुली	शैक्षणिक वर्षासाठी लागणारा खर्च	(शिक्षणाधिकारी प्राथमिक)
३४	विशेष घटक योजना	अनुसूचित जाती / जमातीचे शेतकरी	नविन विहीर ६००००/- व कृषि औजारे, विहीर दुरुस्ती ३००००/-	गट विकास अधिकारी
३५	ओटीएसपी योजना	अनु. जमातीचे शेतकरी	नविन विहीर ६००००/- व कृषि औजारे, विहीर दुरुस्ती ३००००/-	गट विकास अधिकारी
३६	माडा योजना	अनु. जमातीचे (माडा पॅकेट मधील) शेतकरी	नविन विहीर ६००००/- व कृषि औजारे, विहीर दुरुस्ती ३००००/-	गट विकास अधिकारी
३७	सुवर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजना (वैयक्तीक)	ग्रामिण भागातील दारिद्र्य रेषाखालील लोकांसाठी	अ.ज., अ.ज. चे लाभार्थी यांना प्रकल्प किंमतीचे ५० टक्के अनुदान (१००००/- मर्यादा), इतरांसाठी प्रकल्प किंमतीचे ३० टक्के अनुदान (७५००/- मर्यादा)	संबंधीत बँक शाखा
३८	सुवर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजना (बचत गटांसाठी)	बचत गटासाठी, ग्रामीण भागातील दारिद्र्य रेषाखालील किमान १० व्यक्तींच्या समुहा करिता	कमीत कमी रु. १ लाख किंवा रु. १००००/-	संबंधीत बँक शाखा

महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	कोटेशन मनी सवलत योजना	जिल्हा परिषदेकडून शिफारस करण्यात आलेले दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थी	कोटेशन रकमे मधुन सुट	सहाय्यक अभियंता
२	मागासवर्गीय घटकांसाठी विद्युत पुरवठा	अनु. जाती / जमाती तसेच भटक्या व विमुक्त जाती	सदर लाभार्थ्यांना विद्युत कनेक्शन जोडणी मध्ये सवलत	सहाय्यक अभियंता
३	आदिवासी करिता विद्युत जोडणी साठी सबसिडी	आदिवासी शेतकरी	नविन विद्युत कनेक्शनसाठी भरण्यात येणारी रक्कम परत करण्यात येते	सहाय्यक अभियंता
४	मागास घटक योजना	लाभार्थी अनु. जातीचा किंवा नवबौध्द	प्राधान्याने विद्युत पुरवठा	सहाय्यक अभियंता

जिल्हा उद्योग केंद्र

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	पंतप्रधान स्वयंरोजगार योजना	१८ ते ३५ या वयोमर्यादेतील सुशिक्षित बेरोजगार	व्यवसाया करिता रु. १ लाख कर्ज मर्यादा व सेवा उद्योगाकरिता रु. २.०० लाख कर्ज मर्यादा असून कमीत कमी १५ टक्के अनुदान	जिल्हा उद्योग अधिकारी
२	बिज भांडवल योजना	१८ ते ३५ या वयोमर्यादेतील सुशिक्षित बेरोजगार	अनुदान नाही, २० टक्के रक्कम १० टक्के व्याजाने जिल्हा उद्योग केंद्राची १० टक्के स्व:तची व ७० टक्के बँक कर्ज	जिल्हा उद्योग अधिकारी
३	एन. एफ. सी. डी. सी. योजना, नवी दिल्ली	अनु. जाती, अजा लाभार्थी	थेट कर्जयोजना ९५ टक्के महामंडळाकडून व रु. १०००० अनुदान ८ टक्के लाभार्थी सहभाग	जिल्हा उद्योग अधिकारी
४	प्रतिष्ठा योजना	सफाई कामगारांचे कुटुंबातील सदस्यांकरिता	५००००/- कर्ज मर्यादा व रु. १००००/- अनुदान	जिल्हा उद्योग अधिकारी

महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	विशेष घटक योजना	अनु. जाती, नवबोध	वित्त संस्थांनी मंजुर केलेल्या कर्जावर ५० टक्के किंवा १००००/- या पैकी जास्त असेल ते अनुदान मंजुर करण्यात येते	जिल्हा ग्रामोद्योग अधिकारी
२	कारागीर रोजगार योजना	विखुरलेल्या कारागीरांस संघटीत करणे	संघाच्या माध्यमातून व नाबार्डच्या पुनर्वित्त योजने अंतर्गत कर्ज उपलब्ध करून देण्यात येते, कच्चा माल उपलब्ध करून दिला जाते व उत्पादीत पक्क्या मालाला बाजारपेठ उपलब्ध करवून दिली जाते	जिल्हा ग्रामोद्योग अधिकारी
३	मार्जिन मने योजना	अनु. जाती / जमाती महिला अल्पसंख्यांक, माजी सैनिक व अपंग	एकुण प्रकल्प गुंतवणुकीच्या ५ टक्के रक्कम स्वःत गुतवायची असून ३० टक्के रक्कम मार्जिन मनी म्हणून उपलब्ध करवून दिल्या जाते	जिल्हा ग्रामोद्योग अधिकारी

मौलाना आझाद अल्प संख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	बिज भांडवल कर्ज योजना	मुस्लीम, ख्रिश्चन, शिख, पारशी, बौध्द समाजातील आर्थिक दुर्बल घटक	रु. ५००० ते ५.०० लाख रु. पर्यंत कर्ज घेता येईल त्यापैकी ५० टक्के रक्कम बँकेमार्फत ४५ टक्के रक्कम महामंडळ व ५ टक्के रक्कम लाभार्थी	संचालक मंडळ
२	राष्ट्रीय अल्पसंख्यांक विकास व वित्त महामंडळ, नवी दिल्ली यांची मुदत कर्ज योजना	मुस्लीम, ख्रिश्चन, शिख, पारशी, बौध्द समाजातील आर्थिक दुर्बल घटक	रु. ५००० ते ५.०० लाख रु. पर्यंत कर्ज घेता येईल त्यापैकी ५० टक्के रक्कम बँकेमार्फत ४५ टक्के रक्कम महामंडळ व ५ टक्के रक्कम लाभार्थी	संचालक मंडळ

महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ मर्या.

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	विशेष घटक योजना	अनु. जाती व नवबोध	रु. १०००/- किंवा ५० टक्के अनुदान	व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई
२	बिज भांडवल योजना	अनु. जाती व नवबोध	२० टक्के कर्ज अनुदान, कर्ज मर्यादा, रु. ५००००/-	व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई
३	प्रशिक्षण योजना	अनु. जाती व नवबोध	विद्यार्थ्यां करिता विद्या वेतन व प्रशिक्षण शुल्क	जिल्हा व्यवस्थापक
४	एनएफसीडीसी योजना, नवी दिल्ली	विविध व्यवसाय शिक्षणाचे प्रशिक्षणार्थी	थेट कर्ज योजना, ९५ टक्के महामंडळा कडून कर्ज व रु. १००००/- अनुदान	व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई
५	प्रतिष्ठा योजना	सफाई कामगारांचे कुटुंबातील सदस्यांसाठी	१००००/- रु. अनुदान व १५ टक्के बिज भांडवल व रु. ५००००/- कर्ज	जिल्हा व्यवस्थापक
६	प्रशिक्षण योजना	सफाई कामगारांचे कुटुंबातील सदस्यांसाठी	विविध व्यवसायाचे प्रशिक्षणार्थी यांना विद्यावेतन व प्रशिक्षण शुल्क दिले जाते.	जिल्हा व्यवस्थापक
७	एनएसएफडीसी, मुंबई कामगारांसाठी कर्ज योजना	सफाई कामगारांचे कुटुंबातील सदस्यांसाठी	थेट कर्ज योजना, ९५ टक्के महामंडळा कडून कर्ज व ५ टक्के लाभार्थी सहभाग, पैकी रु. १००००/- अनुदान	व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई

अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	थेट कर्ज योजना	दुर्बल घटकांकरिता	रु. २५०००/- पर्यंत ४ टक्के व्याजदराने कर्ज	व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई
२	बिज भांडवल कर्ज योजना	दुर्बल घटकांकरिता	रु. ५००००/- पर्यंत ४ टक्के व्याजदराने कर्ज महामंडळाचे २० टक्के व अर्जदाराचे ५ टक्के रक्कम	व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई
३	गट प्रकल्प योजना	दुर्बल घटकांकरिता किमान ११ लाभार्थी	प्रकल्पासाठी जास्तीत जास्त रु. २५०००००/- इतकी कर्ज मर्यादा	व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई

लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	अनुदान योजना	मातंग समाजाच्या १० पोट जाती, मांग, मातंग, मिनी, मादिंग, दानखणी, मांग महाशभू, मदारी, राधेमांग, मांग भारुडी, मांग गारोड	प्रकल्प मर्यादा रु. ४००००/- अनुदान १००००/- बँक कर्ज ३००००/-	जिल्हा व्यवस्थापक
२	बिज भांडवल योजना	मातंग समाजाच्या १० पोट जाती, मांग, मातंग, मिनी, मादिंग, दानखणी, मांग महाशभू, मदारी, राधेमांग, मांग भारुडी, मांग गारोड	प्रकल्प मर्यादा रु. ४००००/- ते २.०० लाख रु. पर्यंत महामंडळाचे २० टक्के ७५ टक्के बँकेचे कर्ज व ५ टक्के अर्जदारांचा हिस्सा	जिल्हा व्यवस्थापक
३	अण्णाभाऊ साठे शिष्यवृत्ती योजना	मातंग समाजाच्या १० पोट जाती, मांग, मातंग, मिनी, मादिंग, दानखणी, मांग महाशभू, मदारी, राधेमांग, मांग भारुडी, मांग गारोड जातीतील १०, १२ वी पदविका, अभियांत्रिकी, वैद्यकीय परिक्षेत ६० टक्के गुण मिळविणारे विद्यार्थी	१० वी रु. १०००/-, १२ वी रु. १५००/- पदीव / पदीवका रु. २०००/- प्रतिवर्षा आणि अभियांत्रिकी व वैद्यकीय रु. २५००/- दरमहा	जिल्हा व्यवस्थापक
४	प्रशिक्षण व विद्यावेतन योजना	वरील सर्व पोटजातीतील १८ वर्षे पुर्ण असलेले मुले व मुली	तांत्रिक व व्यवसायिक प्रशिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांना रु. १५०/- ते ३००/- प्रतिमहा विद्यावेतन	जिल्हा व्यवस्थापक
५	सहकारी संस्थेचे भाग खरेदी योजना	सहकारी सुतगिरणी व सहकारी साखर कारखाना	रु. २०००/- च्या एका भागाकरिता रु. १८००/- व ३०००/- च्या भागाकरिता रु. २७००/- अनुदान	जिल्हा व्यवस्थापक

शबरी आदीवासी वित्त विकास महामंडळ

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	थेट कर्ज मुदती योजना	आदिवासी व तत्सम अनुसुचित जमाती करित (स्त्री व पुरुष) वयोगट १८ ते ५०	प्रकल्प मर्यादा रु. ५ लाख १० टक्के रक्कम ७ टक्के व्याजदर व १० टक्के लाभार्थी सहभाग	जिल्हा व्यवस्थापक
२	महामंडळाची मार्जिन मनी योजना	आदिवासी व तत्सम अनुसुचित जमाती करित (स्त्री व पुरुष) वयोगट १८ ते ५०	प्रकल्प मर्यादा रु. ५००००/- २० टक्के महामंडळाचे कर्ज, ७५ टक्के बँकेचे कर्ज, ५ टक्के लाभार्थी	जिल्हा व्यवस्थापक

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
३	महिला सशक्तीकरण	आदिवासी व तत्सम अनुसूचित जमाती करित (स्त्री व पुरुष) वयोगट १८ ते ५०	कर्ज मर्यादा ५००००/- स्व:तची गुंतवणुक नाही, व्याजाचा दर फक्त ४ टक्के, परतफेड ५ वर्षे	जिल्हा व्यवस्थापक

महाराष्ट्र राज्य अपंग वित्त आणि विकास महामंडळ

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	सेवा व्यापार क्षेत्रांमधील छोट्या धंद्यासाठी कर्ज सहाय्य	४० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त अपंग व्यक्ती	व्यापार, खरेदी विक्री विषयक योजनांसाठी रु. १.०० लाख कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक
२	कृषि उद्योगा करिता कर्ज सहाय्य	४० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त अपंग व्यक्ती	५.०० लाख पर्यंत कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक
३	कृषि उद्योगाकरिता कर्ज	४० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त अपंग व्यक्ती	५.०० लाख पर्यंत कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक
४	आत्ममग्न अशा अपंगांसाठी स्वयंरोजगार योजना	४० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त अपंग व्यक्ती	५.०० लाख पर्यंत कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक
५	मनोरुग्णांच्या पालकांद्वारे संचलीत संस्थांना कर्ज योजना	४० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त अपंग व्यक्ती	५.०० लाख पर्यंत कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक
६	वाहतुक व्यवसाय, वाहन खरेदी	४० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त अपंग व्यक्ती	५.०० लाख पर्यंत कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक
७	सुक्ष्म वित्त सहाय्य योजना	४० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त अपंग व्यक्ती	१५०००/- रु. पर्यंत ५ टक्के दराने कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक
८	२५ टक्के बिज भांडवल योजना	विमुक्त भटक्या जाती व भटक्या जमाती	प्रकल्प मर्यादा ५००००/- अनुदान नाही ४ टक्के दराने कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक

वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ, मुंबई

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	२५ टक्के बिज भांडवल योजना	विमुक्त भटक्या जाती व भटक्या जमाती	प्रकल्प मर्यादा ५००००/- अनुदान नाही ४ टक्के दराने कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक
२	मायक्रो योजना	विमुक्त भटक्या जाती व भटक्या जमाती	प्रकल्प मर्यादा ५००००/- अनुदान नाही ४ टक्के दराने कर्ज उपलब्ध	जिल्हा व्यवस्थापक

महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त आणि विकास महामंडळ, मुंबई

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजुरीचे अधिकार
१	मार्जिन मनी योजना	ओ.बी.सी. करिता	प्रकल्प मर्यादा रु. ५००००/- ५ टक्के रक्कम लाभार्थीची, उर्वरीत रक्कम महामंडळाचे व बँकेचे कर्ज	व्यवस्थापकीय संचालक
२	सुक्ष्म पत पुरवठा योजना	ओ.बी.सी. करिता	३ वर्षे कार्यरत असलेल्या नोंदणीकृत अशासकीय संस्थेमार्फत राबविण्यात येते, यामध्ये संस्थेला द्यावयाच्या कर्जाची मर्यादा रु. ५००/- लाख, वैयक्तिक लाभार्थी कर्ज मर्यादा रु. २.०० लाख, ५ टक्के रक्कम लाभार्थीची उर्वरीत रक्कम महामंडळाकडून कर्ज	व्यवस्थापकीय संचालक
३	महिलांसाठी स्वर्णाय योजना	ओ.बी.सी. करिता	महिला लाभार्थ्यांस वैयक्तिक रक्कम उभी करण्याची आवश्यकता नाही राष्ट्रीय महामंडळाचे रु. ५००००/- कर्ज, ४ टक्के व्याजदराने परतफेड कालवधी ७ वर्षे	व्यवस्थापकीय संचालक
४	व्यवसायिक अभियांत्रिकी शिक्षण योजना	ओ.बी.सी. विद्यार्थ्यांकरिता	वैद्यकीय, अभियांत्रिकी, संगणक अश्या केंद्रीय परिषदेची मान्यता असलेल्या संस्थेमध्ये प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक कर्ज प्रतिवर्षी जास्तीत जास्त रु. ७५०००/- व्याजदर ४ टक्के	व्यवस्थापकीय संचालक
५	स्वयं सक्षम कर्ज योजना	ओ. बी. सी. व व्यवसायिक शिक्षण पुर्ण झालेला बेरोजगार	जास्तीत जास्त कर्ज मर्यादा रु. ५.०० लाख, एनबीसीएफडीचे कर्ज, ९० टक्के, ५ टक्के हिस्सा लाभार्थीचा	व्यवस्थापकीय संचालक

भारतीय स्टेट बँक

अ. क्र.	योजनेचे नांव	पात्रता	मिळणारे अनुदान	मंजूरीचे अधिकार
१	ग्राम विकास योजना	५००० लोकसंख्या असलेल्या गावातील ग्रामिण लोकांसाठी	सवलतीच्या व्याजदराने कर्ज	शाखा अधिकारी
२	सहयोग निवास योजना	बचत गटांसाठी	सवलतीच्या व्याजदराने कर्ज	शाखा अधिकारी
३	शैक्षणिक कर्ज योजना	उच्च शिक्षणासाठी निवड झालेले विद्यार्थी	१०.०० लाख रु. पर्यंत कर्ज सवलतीच्या दरात	शाखा अधिकारी
४	बचतगट योजना SHG	१० ते २० व्यक्तींच्या कोणत्याही समुहास	गटाचे बचत रकमेच्या ४ पट कर्ज जास्तीत जास्त १०.०० लाख मर्यादा	शाखा अधिकारी
५	डेअरी प्लस योजना	१ एकर शेती व ५ जनावरे असणारा शेतकरी	कर्ज मर्यादा २.०० लाख रु.	शाखा अधिकारी
६	रक्षक ट्रॅक्टर कर्ज	ओलीताची किमान ४ एकर शेती असणारा, सैनिक, माजी सैनिक	१० टक्के मार्जिन मनी, ९० टक्के कर्ज	शाखा अधिकारी
७	क्रेडीट कार्ड योजने अंतर्गत पिक कर्ज	शेतकरी	शेतकऱ्यांना क्रेडिट कार्ड योजने अंतर्गत कर्ज पुरवठा	शाखा अधिकारी
८	ट्रॅक्टर, पाईपलाईन, इले. मोटार, टिंबर व तुषार सिंचन, दुग्ध व्यवसाय, रेशीम उद्योग, टयुबवेल, मळणीयंत्र, नविन विहीर	शेतकरी	शेतकऱ्यांना सवलतीच्या दरात आवश्यकतेनुसार कर्ज वाटप	शाखा अधिकारी

*टिप - सदरील योजनांच्या माहितीमध्ये वेळोवेळी संबंधित विभागाकडून सुधारणा होत असते. त्यामुळे प्रकल्पात योजनेचा समावेश करण्यापूर्वी संबंधित विभाग व कार्यालयाकडून योजनेची अद्ययावत माहिती प्राप्त करून घ्यावी ही विनंती.

कृषि समृद्धी : समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प,

जिल्हा कार्यालये

<p>अकोला कार्यालय - जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष, कृषि समृद्धी : समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प, अल्प बचत विभाग, बचत भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालय, अकोला ४४४००१. फोन नं. - ०७२४-२४२०९७९ ईमेल - dpmtakola@gmail.com</p>	<p>अमरावती कार्यालय - जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष, कृषि समृद्धी : समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प, राज्य माहिती आयोग, भातकुली तहसील परिसर, कॅम्प, अमरावती ४४४६०२. फोन नं. - ०७२१-२५५०२१६ ईमेल - dpmtamravati@gmail.com</p>
<p>बुलडाणा कार्यालय - जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष, कृषि समृद्धी : समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प, जिल्हाधिकारी कार्यालय, बुलडाणा ४४३००१. फोन नं. - ०७२६२-२४१२७२ ईमेल - dpmtbuldhana@gmail.com</p>	<p>वाशिम कार्यालय - जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष, कृषि समृद्धी : समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प, रुम नं २०६, जिल्हाधिकारी कार्यालय, वाशिम ४४४५०५. फोन नं. - ०७२५२-२३५३११ ईमेल - dpmtwashim@gmail.com</p>
<p>यवतमाळ कार्यालय - जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष, कृषि समृद्धी : समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प, नविन प्रशासकीय इमारत, जिल्हाधिकारी कार्यालय, यवतमाळ ४४५००१. फोन नं. - ०७२३२-२३९४१६ ईमेल - dpmtiyavatmal@gmail.com</p>	<p>वर्धा कार्यालय - जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष, कृषि समृद्धी : समन्वयीत कृषि विकास प्रकल्प, प्रशासकीय इमारत, पहिला मजला, जिल्हाधिकारी कार्यालय परिसर, वर्धा ४४२००१. फोन नं. - ०७१५२ - २३०००६ ईमेल - dpmtwardha@gmail.com</p>